

A full-page photograph of a British pyrotechnics specialist in Afghanistan. The soldier, wearing a desert camouflage uniform and helmet, is using a metal detector in a dry, dusty landscape. The background shows a hazy horizon with some distant structures.

Kim Hughes GC

V písku číhá smrt

Nasazení britského pyrotechnika v Afghánistánu

OMNIBOOKS

V písku číhá smrt

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.omnibooks.cz

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz

OMNIBOOKS

Kim Hughes GC

V písku číhá smrt – e-kniha

Copyright © Omnibooks, 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Copyright © Kim Hughes GC, 2017

Translation © 2018 Daniel Dominik

ISBN 978-80-882-7403-2 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-882-7417-9 (ePDF)

ISBN 978-80-882-7415-5 (ePUB)

ISBN 978-80-882-7416-2 (Mobi)

Kim Hughes GC

V písku číhá smrt

Nasazení britského pyrotechnika v Afghánistánu

OMNIBOOKS

2018

Předmluva

Improvizované výbušné zařízení – IVZ – je již víc než čtyřicet let oblíbenou zbraní teroristických skupin po celém světě. IVZ vás může zabít dvěma způsoby. Velká bomba, řekněme dvacet nebo víc kilogramů, vás roztrhá na kusy. Je to rychlé a bezbolestné. Ale pokud máte smůlu, myslím opravdu smůlu, výbuch vás rozpůlí, utrhne vám nohy a vyvrhne vám vnitřnosti. Můžete přežít, ale ne dlouho, pokud se okamžitě nedostanete do nemocnice s plně vybavenou jednotkou intenzivní péče a s vysoce kvalifikovanými a v boji ostřílenými chirurgy.

Tálibán v Afghánistánu začal v roce 2008 vyrábět IVZ po tisících. Bomby nebyly nijak důmyslné. Jejich kvalita byla ve skutečnosti mizerná, takže jejich zneškodnění nebylo tak obtížné. Velkým problémem byl jejich počet. Odhadovalo se, že v roce 2009 bylo v Hilmandu v každý okamžik pohřbeno v zemi na deset tisíc IVZ. Denně zabíjely a zraňovaly britské vojáky. Zhoršovalo to jejich bojovou morálku a to léto Tálibán na pár krátkých měsíců vyhrával. Nejlepší zbraní proti IVZ je pyrotechnik. To byla má práce. Když jsem v dubnu 2009 do Hilmandu přiletěl, očekávalo se ode mne, že jakmile se dostanu na zem, začnu tam pobíhat, abych řešil vše, co na mne Tálibánci mohli nastražit. Myslel jsem, že jsem na to připravený, ale ve skutečnosti jsem nebyl.

Před pár desetiletími, když problémy v Severním Irsku vrcholily, mohl pyrotechnik očekávat, že bude mít co do činění se šesti nebo osmi velkými bombami za šest měsíců, a v rušnějších částech provincie někdy s mnohem větším počtem. Do konce svého šestiměsíčního nasazení v Hilmandu jsem zneškodnil víc než stovku IVZ.

To, co budete číst na dalších stránkách, vám řekne, jak jsem se svým týmem pomáhal porazit Tálibánce a přežili jsme, abychom mohli tento příběh vyprávět. Často to bylo jen těsné. Udělali jsme chyby a měli jsme ztráty. Ale nakonec jsme měli štěstí. Je to drsné čtení. Nebral jsem si žádné servítky. Knihu jsem napsal tak, abyste se osobně seznámili s IVZ. Jak je IVZ sestrojené a jaké to je zneškodňovat bombu

uprostřed minového pole, když jste obklopeni mrtvými a umírajícími.

Dnes, právě v tuto chvíli, ve městech a vesnicích po celé Anglii budoucí teroristé vymýšlejí nové generace IVZ - víc smrtící, než cokoliv, co jsme viděli v Afghánistánu. Je to hra na kočku a na myš a v tuto chvíli vyhráváme, ale na jak dlouho?

Kapitola 1

PRVNÍ OPERACE - NOHAMA NA ZEMI

13. května 2009

Deset minut do přistání. Do prdele, díky. Čím déle jsme byli ve vzduchu, tím větší bylo riziko. Chinook byl dokonce i v noci snadným cílem a Tálibánci si z toho udělali střelnici o ceny. Uhořet zaživa v Afghánistánu nebyl způsob, jakým jsem se chtěl ze služby odhlásit.

Nevěřili byste, jak mě bolel zadek. Měl jsem pocit jako by moje nohy patřily někomu jinému. Tělo křičelo v křeči a vedro bylo neuvěřitelné. Seděl jsem na lesklé ocelové palubě Chinooku neschopný pohybu ve svěrací kazajce své výstroje. Má balistická vesta, skvělá pro zastavování střel, fungovala jako teplá deka, díky čemuž jsem byl nasáklý potem a lapal jsem po dechu. Nedělám si z vás prdel, bylo to jako v nějaké zasrané sauně.

Nepůsobilo mi starosti, že bychom mohli přistát přímo doprostřed tálibánského přepadu. Varovali nás, že by přistávací zóna mohla být pod palbou. Očekávaly se ztráty a riziko bylo vysoké. Tak jo. Jen mě dostaňte na zem a ven z toho zasraného vrtulníku.

Na hrudníku jsem měl připnutou pistoli SIG Sauer ráže 9 mm a soupravu nástrojů pro zneškodňování výbušnin. V pouzdrech na střelivo na bocích jsem měl minimálně šest zásobníků po třiceti nábojích. V Afghánistánu museli být všichni připraveni bojovat. V jedné ruce jsem držel pušku SA80 - zbraň se špatnou pověstí, která byla od roku 2009 konstrukčně upravená, a teď byla celkem slušná. V druhé ruce jsem měl svůj denní batoh, který obsahoval vše, co jsem ke zneškodňování IVZ potřeboval. Z Chinooku vymontovali všechna sedadla, aby do něj mohli nacpat víc vojáků. Čtyřicet nás bylo namačkáno uvnitř letounu určenému k přepravě polovičního počtu. To je čtyřicet vojáků v plné výstroji s batohy a zbraněmi, všichni sedící nebo dřepící, neschopní se pohnout. Klidně bych si připlatil litr za pár centů místa pro nohy navíc.

Motory řvaly kvůli nutnosti letět nízko, kopírovat terén údolí a využívat přírodního krytu neúrodné himalájské pouště. Zavřel jsem oči v naději, že si zdřímnu, ale něco mě tlačilo do nohy. „Bohaje, dejte mi pokoj,“ zavřel jsem. Natáhl jsem se dopředu připravený k nadávkám a očekával jsem nějakou ruku nebo nohu, ale místo toho jsem nahmatl kožich.

Byl to pes na vyhledávání výbušnin čmuchající kolem mé soupravy. Jeho vycvičené smysly se zbláznily - můj denní batoh byl plný výbušnin. Jemně jsem mu prohrábl kožich a cítil na ruce jeho funění. Musel trpět mnohem víc než já, ale ležel klidně a nestěžoval si. Vzpomněl jsem si na svého vlastního psa, hyperaktivního kokršpaněla. Říkal jsem mu „Sabot“ podle jednoho druhu náboje - co byste také očekávali od vojáka pyrotechnika? Hladce jsem se přenesl do šťastnějších časů, kdy Sabot po mém boku na dlouhých zimních vycházkách aportoval.

„Pět minut,“ signalizoval dozorčí paluby stroje RAF.

Chinook byl ve vzduchu asi padesát minut a ze zápachu leteckého paliva se začalo všem dělat špatně. Vrtulníkem začal vanout štiplavý zápach čerstvých zvratků a já se začal dávit. Na světě je jen málo věcí, ze kterých se mi chce zvracet, a tenhle zápach je jednou z nich.

Mladému vojákovi, ani ne dvacetiletému, se silně zvedal žaludek. Po tváři mu tekly slzy a těžce dýchal. Všichni jsme byli vystrašení; nikdo z nás nevěděl, co nás čeká.

Velitel jeho sekce se k němu naklonil a s našťvaným výrazem v obličeji mu řekl: „Dej se, kurva, dohromady.“

„Jedna minuta,“ zvolal dozorčí paluby a držel nahoru zvednutý jediný prst pro ty, kdo neslyšeli.

Pokusil jsem se vstát, ale nohy zmrtvělé ze sezení se zkříženými nohama mi vypověděly službu, a já se sesypal na hromadu. Shora se natáhla ruka a pomohla mi na nohy.

„Díky, kámo,“ řekl jsem, ale slova se ztratila v ohlušujícím řevu motorů.

Vrtulník sotva dosedl a osádka začala na všechny volat, aby vypadli ven. Nehybný vrtulník v tálibánském území byl sedící kachnou na rybníce. Vyrázil jsem do temné prázdnoty. Vojáci kolem mne klopýtali a padali. Chaos.

Vyběhl jsem ven a padl na břicho. Země byla neočekávaně vlhká rosou a voněla čistě a čerstvě – nic, co bych zde očekával. Vzhlédl jsem, abych si prohlédl zemi před sebou, a ucítil jsem, že mi přilba sedí na-

křivo, jako bych byl branec v prvním týdnu výcviku. Základní chyba. Poslední dva dny jsem strávil přípravou své výstroje na operaci a zapomněl jsem na přilbu. Hodiny jsem strávil kontrolováním výstroje, a ujišťoval se, že vše je tam, kde to má být. Upravoval jsem si balistickou vestu, aby mi pohodlně seděla, a měl jsem snadný přístup ke svým nástrojům a pistoli. Bylo úžasné, kolik hodin se dá zabít ujišťováním se, že všechno funguje a je to pohodlné. Do Afghánistánu šla spolu se mnou trocha obsedantně kompulzivní poruchy.

V Hilmandu byla výstroj vašim záchranným systémem. Balistická vesta, pistole, přilba, polní obvazy, škrtidlo (pro případ, že přijdete o nohu nebo o obě), morfium pro utlumení bolesti v případě nutné amputace, štípačky na drát, kouřové granáty a nade vše důležitý štěteček pro ometání písku z IVZ. Svou pistoli SIG ráže 9 mm jsem měl snadno na dosah. Byla to zbraň pro ochranu při napadení zblízka. Ale kdybych ji musel použít ve vzteku, pak se muselo něco hodně podělat.

Měl jsem dalších padesát kilogramů výstroje, kterou jsem musel nacpat do svého batohu, a to znamenalo jít 'nalehko', což znamenalo, že jste si vzali jen to, co jste mohli unést, nic víc.

Neměl jsem luxus pyrotechnického obleku; padesát kilogramů vážící souprava blůzy a kalhot vycpaných balistickými kevlarovými destičkami umožňující osobě v něm přežít výbuch. Nemohl jsem v něm běžet, takže byl asi tak takticky vhodný jako nepromokavá bunda - v Afghánistánu k ničemu.

Poděláš to tu a hra skončila. To, co ze mne zbude, setřou mopem a pošlou domů v krabici a stanu se jen další ubohou čárkou na stále se prodlužujícím seznamu ztrát, krátkou zmínkou ve zprávách, slzami truchlících rodičů, a tématem hovorů přátel o statečném vojákově, který obětoval svůj život vlasti. Pár minut neužitečné slávy, než si titulky ukradne další našťvaná celebrita.

To nebyl konec, který jsem měl v úmyslu. Tohle byla má první mise v Afghánistánu a já si chtěl vést dobře. Chtěl jsem být pyrotechnikem, na kterého je spolehnutí; ne nějakým idiotem, který se při první příležitosti promění v rudou mlhu. Došel jsem příliš daleko a pracoval příliš tvrdě a obětoval toho příliš mnoho, než abych to zabalil na konci prvního dne.

Vešel jsem pyrotechnickému týmu v operaci Herrick 10, což bylo kódové jméno pro válku v Afghánistánu. Hlavním velitelstvím byl tábor Bastion, ohromné stanové město uprostřed Hilmandu, který

sloužil jako hlavní středisko pro britské a NATO jednotky. Rozrůstal se každým dnem. Neustále příjížděly tisíce vojáků, kteří se připravovali k odjezdu na opuštěný, nebo na nasazení do boje. To místo bylo téměř soběstačné. Připravovalo si svou vlastní vodu a zbavovalo se svého odpadu. Byla tam nemocnice s kompletními operačními týmy a jednotkou intenzivní péče, jídelny chrlicí tisíce jídel denně, tělocvičny, kavárny, supermarkety se satelity a televizemi, a restaurace Pizza Hut. To vše nám pomáhalo připomínat, že za sračkami naplněnými příkopy Hilmandu existuje život. Tábor Bastion měl i letiště, které, kdyby bylo v Anglii, by bylo tak rušné jako Luton. Byla tam dokonce i dopravní policie, která zajišťovala, aby vojáci dodržovali v táboře rychlost 25 km/hod. Takový byl život uvnitř drátů. Ale venku v Hilmandu byl život o trochu jiný.

Uvnitř našeho jeskyňovitého bílého klimatizovaného stanu v táboře Bastion nikdo nemluvil. Škádlení a fórky, které vyplňovaly volné chvíle, nahrazovalo soustředěné ticho. Byl to čas kontrol výstroje, kontrola, kontrola a znovu kontrola. Balení a přerovnávání byly částečně nutností a částečně odvedením myšlenek a způsobem jak zabít pár hodin mezi jídlem, pokusem usnout a čtením. Vojáci dělali během staletí to stejné a snažili se ovládat své nervózní očekávání, když čekali, až půjdou do bitvy.

Můj zástupce velitele, rotný Lewis Mackafee, toužil vyrazit ven. Toužil jediné po přestřelce s nepřítelem. Potají jsme to chtěli všichni. Všichni jsme chtěli říct, že jsme byli v boji, ale museli jste být opatrní v tom, co jste si přáli, obzvláště v Afghánistánu.

Můj operátor pro elektronický boj, četař Dave Thomas, byl velmi chytrý, ale tichý, a vždy se ujišťoval, že je jeho výstroj čistá a v pořádku. Jeho výstroj byla přísně tajná, nebo alespoň to, jak fungovala. Byla určena k blokování frekvencí, které mohli Tálibánci použít k odpalování rádiově ovládaných IVZ.

Vyhledávací tým, další část mé jednotky, spolu cvičil přes rok a jeho členové se sblížili jako bratři. Velitelem týmu byl rotný Alan Chapman, vynikající voják a rozený vůdce. Jeho tým k němu vzhlížel, obzvláště mladší chlapci, kteří byli skoro ještě teenageři: Matt, Malley, Harry, Sam a Robbo. Všichni to byli chytří kluci se skvělým přístupem a splňovali požadavky pro vyhledávací tým ve vysokém riziku. Většina jejich kámošů byla pravděpodobně na univerzitě nebo v hospodě přijeli svému oblíbenému fotbalovému týmu.

Vše uvnitř tábora Bastion pokrýval prach jemný a měkký jako mastek. Stany, vozidla, letouny, tělocvičnu, dokonce i toalety, nic nezůstalo ušetřeno. Ale naučili jste se s tím žít.

Kdosi jednou řekl, že prach se skládá hlavně ze staletí starých lidských sraček vysušených pouštním horkem a proměněných pouštními větry v prach. Nyní ho britská armáda nasávala, když bojovala válku, která se nikdy neměla odehrát, proti nepříteli, který neznal koncept porážky. Někteří z lidí, proti kterým jsme stáli, bojovali ve válce déle, než byla většina z nás na světě. Tálibánci mohli být nevzdělaní, špatně vybavení a přečíslení, ale byli odhodlaní a nic nemilovali víc než pořádný boj.

„Brimstone 42“ - volací znak mého pyrotechnického týmu, toužil po akci. Víím, že to zní jako klišé, ale byla to pravda. Byli jsme připravení a nadšení. Teď jsme se chtěli nechat otestovat, vyrazit na Tálibánce a vytahovat ze země bomby. Chtěli jsme zachraňovat životy a vyhrát naši válku. Jako všichni vojáci přijíždějící do Hilmandu byli i moji chlapci důkladně vycvičení a prověřeni. Teoreticky jsme se už neměli co naučit. Každý z nás znal to, co se o našem oboru znát dalo - jedinou věcí, která nám chyběla, byla zkušenost.

„Pokud si máte zapamatovat jednu věc, zapamatujte si tohle: co se může v Afghánistánu podělat, to se podělá,“ řekl jeden z instruktorů mému týmu během posledního dne výcviku před třemi dny. To jednoduché konstatování se mi stále přehrávalo v hlavě. Stalo se mou osobní mantrou. Co se může v Afghánistánu podělat, to se podělá, takže podle toho plánuj.

Vojáci umírali každý den, protože buď něco podělali, z pohodlněli nebo měli prostě smůlu. Dva ze tří to měli ve svých rukou. Taková byla skutečnost, a čím rychleji jste se to naučili, tím lépe. To nejlepší, v co jste mohli doufat, bylo, že na konci šesti měsíců turnusu budete naživu, pokud možno s oběma rukama, nohama a nedotčenýma koulema. Cokoliv navíc byl bonus.

Chinook, který nás vyložil, se zvedl na noční nebe a vytvořil okamžité zatmění, když svými rotory zvrátil prach do mini vichřice. Zabořil jsem tvář do vlhké pouště, čekal pár vteřin, a pak jsem se vyhrabal na nohy. Když jsem sklopil noktovizor, z noci se stal téměř den a začalo být jasné, že nejsem sám. Noc byla osvětlená infračervenými majáčky upevněnými na bocích přileb vojáků, které pomáhaly letounům, bitevním vrtulníkům a vojákům na zemi identifikovat přátelské jednotky.